

מסמכים ישנים, ארכיונאים ודעות קדומות

מאשה זולטרבסקי

המחלקה ללימודי המידע, אוניברסיטת בר אילן

ארכיונים באופן מסורתי עסקו בהערכה, סידור, רישום ושמירה של חומר ארכיוני. מקצוע הארכיונאות פיתח תיאוריות וטכניקות סביב הפעולות האלה ואילו לנושא המשתמשים בארכיון לא הוקדשה תשומת לב מספקת. במחצית השנייה של המאה ה-20 הארכיונים עוברים שינוי תפיסתי המתבטא במעבר מטיפול בחומר ארכיוני ושמירתו להתמקדות במשתמש ובמתן גישה לחומר ארכיוני.

ההרצאה תעסוק בתפיסה החדשה של המשתמש בארכיון ושל תפקידו של הארכיונאי בתהליך אחזור מידע בארכיונים. הארכיונאים טוענים שהם יודעים מי המשתמשים שלהם ואיך הם מחפשים מידע. על סמך הידע הזה הארכיונאים בונים את כלי החיפוש בארכיונים, אך לעתים קרובות הידע הזה מתבסס על הנחות מוטעות ודעות קדומות. מצד שני הארכיונאים נתפסים לעתים כ"שומרי אוצרות" הדואגים יותר לשמור את החומר הארכיוני מאשר לאפשר גישה אליו. בהרצאה אדון בהתפתחות הדעות הקדומות הן על הארכיונאים והן של הארכיונאים על המשתמשים, וכן בתפיסה העכשווית של ארכיונאים את המשתמשים ואת תהליך אחזור המידע בארכיונים.

ההרצאה מבוססת על ראיונות עומק עם ארכיונאים בארכיונים ציבוריים בישראל שבוצעו במסגרת עבודת הדוקטורט שלי בנושא דפוסי אחזור מידע על ידי המשתמשים בארכיונים (בהנחייתה של ד"ר סילויה שנקולבסקי-קרול), וכן על מחקרים אחרים שנערכו בתחום זה.